

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA VÝTVARNÝCH UMĚNÍ

ATELIÉR TĚLOVÉHO DESIGNU/STUDIO OF BODY DESIGN

FAKULTA
VÝTVARNÝCH
UMĚNÍ

NA ČEKANOU – POSLEDNÍ LEČ

The waiting - Last however

DIPLOMOVÁ PRÁCE DIPLOMA THESIS

AUTOR PRÁCE
AUTHOR

Bc. Klára Volková

VEDOUCÍ PRÁCE
SUPERVISOR BRNO 2012

MgA. Lenka Klodová, Ph.D

OPONENT
OPPONENT

Akad. Soch. Martin Zet

Brno 2013

DOKUMENTACE VŠKP

K obhajobě bylo předloženo 11 náhledů na sesbírané a zapůjčené fotografie a dokumenty. Fotografie slouží jako náhled na použitý materiál, který bude v celkovém množství, předložen u prezentace magisterské praktické práce.

Alena Šrámková - František

Pohřeb

Dokumentace pohřbu, černobílé fotografie, 9x13, 1982

Svatba

Dokumentace svatby, černobílá fotografie, 10x15, 1973

Souborná dokumentace veškerého použitého materiálu, černobílé fotografie, různé formáty, 1944 – 1982

Rodina

Dokumentace Rodinného života, černobílá fotografie, různé formáty, 1973 - 1982

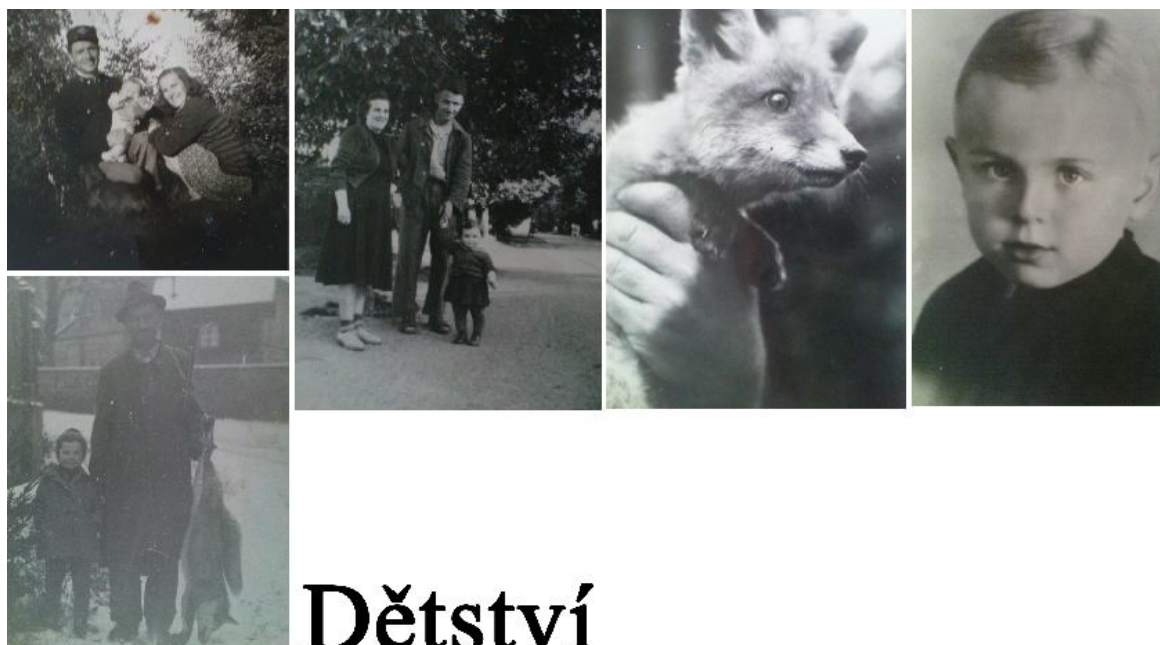

Dokumentace přiložených dokumentů a smluv, fotografie, A4, A5, A3

Vlasta Pánková - Miloušek

Dokumentace pohřbu, černobílé fotografie, 9x13, 1954

Dětství

Dokumentace dětství, černobílé fotografie, 10x15, 9x 13, 1947 - 1952

Smrt

Dokumentace pohřbu - smrti, černobílé fotografie, různé formáty, 1954

sestra

Dokumentace fotografií sestry, černobílá fotografie, různé formáty, 1962 - 1980

Souborná dokumentace veškerého použitého materiálu, černobílé fotografie, různé formáty

Nákresy a model instalace

Anotace

1. Seznámení se s prostředím vesnických hřbitovů.
2. Sledování nejčastěji navštěvovaných hrobů.
3. Navázání kontaktu s pozůstalými.
4. Seznámení se s osudem nebožtíků.
5. Práce s fotografiemi zapůjčených od pozůstalých.
6. Polemika nad intimitou a zevšeobecněním hřbitova jako místa posledního odpočinku a přípravy na zapomnění.

Annotation

1. Introduction to the environment of rural cemeteries.
2. The Watching most visited graves.
3. The establishing most visited gravis.
4. Getting to know the fate of the dead.
5. The working with photos borrowed from survivors.
6. The controversy over the intimacy and generalization of the cemetery as a place of final rest and prepare for oblivion.

Motivační úvod

Tématem mé magisterské ateliérové práce se stalo téma lidské pomíjivosti, se kterou jsem se setkala již ve své předešlé práci Zahrádka. Má předešlá práce byla situovaná do prostředí hřbitova, kde jsem si vyzkoušela, jak lidé reagují na prostředí, ve kterém se setkáváme s pietou a ve kterém je zaveden určitý řád, který může být čas od času narušen.

Na čekanou – Jedním z mých prvotních kroků byly návštěvy vesnického hřbitova v okolí Posázaví, odkud pocházím. Tento uvedený hřbitov je v Podvekách. Na tomto místě jsem strávila za poslední půlrok nemalé množství času a sledovala „život“ hřbitova a jeho návštěvníků. Oslovila jsem několik z mála těch, kteří se na hřbitově objevovali pravidelně, ale pouze dvě osoby byly natolik vstřícné, aby odtajnilly život nebožtíka, kterého navštěvují.

Této části mé magisterské ateliérové práce jsem dala název Na čekanou, důvodem k zvolení tohoto názvu byla inspirace vesnickým prostředím a metaforickým spojením náhrobků, které vypadají jako les, ve kterém myslivec čeká na svou srnu, prase, oběť... a já jako lovec, který si vybírá nejatraktivnější kořist, tedy pozůstalého.

Poslední leč – Tento název jsem zvolila, abych udržela spojitost tématu. Pořád se pohybuji v mysliveckém slangu a neustále aplikuji jakousi metaforu. Poslední leč je pro myslivce závěrečným honem sezony a uzavřením koloběhu tak, aby se dal celý zase znovu zopakovat. Poslední leč je také myslivecký ples, na kterém po posledním honu sezony předvádějí své trofeje, ulovené právě na tomto posledním lovu.

Jak jsem psala již výše, já jako lovec, který si našel své kořisti, jsem podlehla touze je ulovit, a proto jsem se za kořistí/pozůstalým vydala, abych jej ulovila a spolu s ní i vzpomínky na nebožtíka.

V této práci se zabírám myšlenkou odtajňování osudů nám známých lidí, které míváme, když jdeme kolem jejich hrobu k tomu našemu. Víme, jak se jmenují, kdy se narodili, občas se dovíme, jak zemřeli, ale víme něco o jejich životě? Ne, to nám povětšinou není známo a nebo víme jen velmi malé množství, které je však známé většině lidem žijících

kolem nebožtíka. Hřbitov nás všechny uvrhuje do postupného zapomnění. Dělá z nás jen složku v kartotéce se jmény a daty, do které ale za nějaký čas již člověk nikdy nebude moci nahlédnout. Ve chvíli, kdy máme blízké a rodinu, žijeme z jejich vzpomínek nezmizíme jen tak, když však již nemáme žijící rodinu, přátele a známé, už ani my tady nejsme. Zemřeme a nikdo si už nebude moct spojit obyčejného člověka s jeho obyčejným životem, ve kterém se ale čas od času událo něco, co mohlo být zajímavé.

Sleduji tedy linku odtajňování, ale zároveň i linku naprostého splynutí a zaniknutí, kdy se z člověka stanou již jen vzpomínky, a když už ani ty nejsou... není ani on.

Vymezení cíle práce, eventuálně jejího praktického přínosu

Cílem mé práce, bylo propojit mnou vymyšlenou metaforu mysliveckého prostředí, mnou zvoleným tématem, které jsem již dlouho pocítovala potřebu uchopit a zpracovat a jímž bylo prostředí hřbitova a s ním spojené myšlenky na smrt, smutek, vzpomínky, anonymitu a zapomnění.

Zároveň jsem pocítovala nutkání probourat se do vesnicko - hřbitovního koloritu, uchopit jeho tradice a charakter, ale setkat se i s jeho zarputilostí, jeho předsudky a soukromím.

Jelikož chápu hřbitov jako místo posledního odpočinku a jako místo věčného spánku a zapomnění, kde každého z nás nečeká nic jiného, (ačkoliv si myslíme, že v „srdcích“ našich blízkých budeme žít věčně), není tomu tak. Po naší smrti a smrti našich známých, rodiny a přátel nebude již nikdo, kdo by nás, alespoň ve vzpomínkách oživil.

Proto jsem se rozhodla, a oslovila několik z mála těch, kteří navštěvují hřbitov pravidelně a oživit hroby těch, které známe podle jmen, data narození a úmrtí. A pokusila si z vyprávění, fotek či zapůjčených dokumentů oživit nebožtíka a prodloužit tak trvání jeho života.

Cílem mé práce je pokusit se zmapovat konkrétní život člověka, nejenom to, jak jeho život běžel, ale i jeho charakter, životní přístupy, prohry a výhry či pikantnosti. Zjistit, jaký to byl člověk, jeho negativa a pozitiva. Prodloužit a spojit mu tak jeho nežijící život s žijícím.

Praktický přínos vidím v odtajnění některých situací, které dotyčnému život připravil. Sleduji, že ačkoliv jsme každý originálem, jakýsi životní vzorec se neustále u každého opakuje. Každému přicházejí do života radosti, ale i velké bolesti. A události v životě se mnohdy velmi podobají, událostem života jiných.

Má práce je jakousi dokumentárně fiktivní poetickou výpovědí o životech, které jsou si povětšinou podobné, ale nikdy ne stejné. Které si my sami někdy můžeme domýšlet a sledovat v nich jiný děj než jaký se udál. A pozorný a vnímavý divák pochopí, že ačkoliv zveřejněné „úlovky“ pro něj nejsou nikterak osobní, při zamýšlení pochopí, že i jeho život skýtá, podobné události, jaké jsem např. odtajnila u svých „žijících“ nebožtíků ve své práci.

A jako kontrast stavím k této práci „ulovená“ parte lidí, o kterých se toho již jen stěží něco dovíme. Byly to lidé, na které jejich rodiny nechtějí zapomenout, ale o kterých jejich rodiny nechtějí dále rozmýšlet. Za nějaký čas podlehnou anonymitě a posléze zapomnění.

Odtajnění X Anonymita.

Základní popis díla/souboru děl/projektu (charakteristika použitých pracovních postupů, materiálů, technologií; v případě akcí, místně specifických instalací atp. komentář k volbě místa, času, spolupracovníků, participantů...)

Na čekanou a Poslední leč je dílo chápané jako instalace. Tato instalace se skládá z imitace části konkrétně navštěvovaného hřbitova. K instalaci jsou pořízeny audio nahrávky,

ve kterých pozůstali vzpomínají na své blízké, dále je tato část doplněna zapůjčenými fotografiemi, dopisy, doklady. A jako protipól jsou zde vystavená parte.

Místo, kde jsem pořizovala svou práci bylo: hřbitov v Podvekách. Při odtajňování osudů jsem se seznámila s Vlastou Pánkovou, která mi poskytla informace o své zemřelé matce. Dále jsem se seznámila s Alenou Šrámkovou, která mi vyprávěla o vztahu a smrti svého bratra. U tohoto vyprávění byl přítomen její manžel Ilja Šrámek, který některé informace doplnil.

Kontextualizace práce (zdůvodnění volby uměleckých prostředků, zasazení díla do relevantních souvislostí v oblasti umělecké/designérské praxe, popř. srovnání s dosavadním řešením příbuzné problematiky).

Svou práci chápu jako jakýsi prostředek arteterapie, dokumentu a poetického příběhu.

Tato práce je pro mě chápána jako vygradování zpracovávaného tématu hřbitova, smrti, pomíjivosti, odtajňování, stejnosti, pokrytectví atd. Tato práce je jakýmsi příběhem, se kterým se seznamuji a předkládám je k nahlédnutí a dovoluji nejen sobě, ale i ostatním, aby si do těchto příběhů aplikovaly své myšlenky, události, příběhy. Zkoumám intimní vesnický život a snažím se proniknout a zmapovat jeho folklor, tradice, zarputilost a zatvrzelost.

Zhodnocení dosažených výsledků s ohledem na vytyčené cíle, popř. naznačení možností, či podnětů pro další práci.

S dosaženým výsledkem této práce jsem spokojená. Vytyčené cíle: sledování a následného seznámení s pozůstalými jsem dosáhla. Nastává otázka, jak moc komplikovaná je komunikace o smrti a truchlení. A jak přimět většinu lidí o tomto problému rozmýšlet. Ale to už je otázkou polemiky, nakolik je těžké přimět ostatní k uvažování o problému a nakolik jsou lidé uzavření, že nepustí ostatní do svého světa. V čemž bych mohla nalézat jisté možné pokračování této práce.